

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par akcionāru balsstiesību izmantošanu sabiedrībās, kuru juridiskā adrese ir dalībvalstī un kuru akcijas atļauts tirgot regulētā tirgū, un par grozījumiem Direktīvā 2004/109/EK"

COM (2005) 685 galīgā redakcija — 2005/0265 (COD)

(2006/C 318/06)

Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 95. pantu 2006. gada 31. janvārī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Ekonomikas un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2006. gada 20. jūlijā. Ziņotājs — *Cassidy* kgs.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 429. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 13. un 14. septembrī (13. septembra sēdē), ar 83 balsīm par, 9 balsīm pret un 18 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. EESK secinājumi un ieteikumi.

1.1 EESK atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu, jo šķēršļi pārrobežu balsošanai rada traucējumus vienotajā tirgū.

1.2 Vairākās ES valstīs joprojām pastāv akciju bloķēšana, tas ir, pienākums deponēt vai bloķēt akcijas dažas dienas pirms kopsapulces, lai iegūtu tiesības balsot. Dažās valstīs šī darbība ir obligāta. Tā ir dārga prakse, kas liedz akcionāriem pirkt un pārdot savas akcijas pirms kopsapulces. Lielākā daļa institucionālo ieguldītāju arī uzskata, ka tas ir viens no lielākajiem šķēršļiem balsošanai. Ierosinātās direktīvas 7. pants noraida jebkuru priekšlikumu "bloķēt" akcijas, kas izpaužas prasībā tās deponēt pirms kopsapulces. EESK to vērtē īpaši atzinīgi, lai arī apzinās, ka to valstu skaits, kur šāda prasība joprojām ir atļauta, ir ierobežots.

1.3 EESK uzskata, ka direktīvai būtu jāaplicina vēlme pēc labāka regulējuma, un īpaši vērš uzmanību uz 2003. gada decembra Iestāžu nolīguma par tiesību aktu labāku izstrādi 34. pantu, kurš rosina dalībvalstis "savās un Kopienas interesēs izveidot un darīt pieejamas sabiedrībai pārskata tabulas, kurās, cik vien tas iespējams, parādītu šīs direktīvas un valsts veikto transponēšanas pasākumu savstarpējo saistību".

1.4 Lai palielinātu pārredzamību un veicinātu akcionāru dalību, EESK vēlētos redzēt plašāku elektroniskās balsošanas izmantošanu, taču uzskata, ka par to būtu jālemj attiecīgajiem uzņēmumiem. Tā tomēr vēlas, lai dalībvalstis atturētos no šķēršļu radišanas attiecībā uz plašāku elektronisku dalību kopsapulcēs.

1.5 Ievērojot iepriekšējā punktā teikto, EESK sagaida drošu *Internet* sakaru plašāku izmantošanu balsošanā, varbūt ieskaitot arī īsziņu (SMS) izmantošanu. Ar EK direktīvas palīdzību tas būtu jāveicina, bet ne jāuzspiež.

1.6 EESK īpaši atzinīgi vērtē 10. pantā iekļautos priekšlikumus par balsošanu uz pilnvaras pamata. Sevišķi atzinīgi Komiteja vērtē ierobežojumu atcelšanu balsošanai uz pilnvaras pamata, sakarā ar kuru dažās dalībvalstīs pilnvaras drīkst nodot tikai akcionāru radniekiem.

1.7 EESK atbalsta nodomu par to, ka dalībvalstis, norādot noteiktu dienu skaitu pirms kopsapulces, drīkst noteikt konkrētu datumu, paredzot, ka uzņēmumam nav pienākums atbildēt uz jautājumiem, kas iesniegti pēc šī datuma.

1.8 EESK vēlētos 5. panta nosacījumu nostiprināšanu, kas saistīti ar informācijas sniegšanu akcionāriem pirms kopsapulces.

2. Komisijas priekšlikums.

Tas pievēršas pārrobežu balsošanas šķēršļiem attiecībā uz akcionāriem.

2.1 Sakarā ar vairākiem neseno notikušajiem ar uzņēmumu pārvaldi saistītajiem skandāliem ES un ASV ir nepieciešams rosināt akcionārus ieņemt aktīvāku nostāju, izmantojot savas balsstiesības kopsapulcēs. Apspriežamā priekšlikuma mērķis ir ne tikai ES, bet arī jebkur citur pasaulē dzīvojošo akcionāru tiesību aizsardzība.

2.2 Šī priekšlikuma mērķis ir uzlabot ES biržu sarakstos iekļauto uzņēmumu pārvaldi, paplašinot akcionāru tiesības, kuras viņi var izmantot uzņēmumu sapulcēs. Priekšlikumā ietvertie nosacījumi nodrošina, ka akcionāri, kam pieder citās dalībvalstīs reģistrētu un biržas sarakstos iekļauto uzņēmumu akcijas, bez grūtībām drīkst balsot uzņēmuma sapulcēs.

2.3 Direktīvas projekts pievēršas šādiem četriem svarīgiem jautājumiem:

- (a) "akciju bloķēšanas" izskaušana,
- (b) pietiekami savlaicīga informēšana par sapulcēm (ieskaitot prasību akcionāru kopsapulci izziņot vismaz 30 dienas iepriekš),
- (c) juridisko šķēršļu atcelšana elektroniskai dalībai,
- (d) iespēja balsot, neapmeklējot sapulci.

2.4 Šis priekšlikums ir viens no īstermiņa pasākumiem, kas ierosināti Komisijas 2003. gada 21. maija paziņojumā⁽¹⁾ Padomei un Eiropas Parlamentam ar nosaukumu "Uzņēmējdarbības tiesību modernizēšana un korporatīvās vadības uzlabošana Eiropas Savienībā — plāns virzībai uz priekšu".

2.5 Komisija atzīmē, ka balsošanas norise uzņēmumu kopsapulcēs dažādās dalībvalstīs ir ļoti atšķirīga un bieži vien sarežģīta procedūra. Tā ir vēl sarežģītāka, ja akciju īpašnieki ir no dažādām ES valstīm.

2.6 Komisija uzskata, ka ES līmenī spēkā esošie tiesību akti nepietiekami pievēršas pārrobežu balsošanas problēmai. Šobrīd saskaņā ar "Atklātības direktīvas" (2004/109/EK) 17. pantu uzņēmumiem ir pienākums darīt pieejamu ierobežotu ar uzņēmuma sapulcēm saistītās informācijas apjomu. Tomēr "Atklātības direktīva" nepievēršas akcionāru balsošanas procesam.

2.7 Balsošana var būt sarežģīts process. Investoru uzdevumā akciju turētāji bieži ir starpnieki. Šādos gadījumos balsošanā var būt iesaistīta virkne darbību, kas aptver uzņēmumus, reģistrus, akciju glabātājas bankas, ieguldījumu pārvaldniekus, centrālos vērtspapīru depozitārijus un aģentūras, kas pilnvarotas balsot.

3. Iespējas.

3.1 Nav drošības par to, ka tirgus reaģēs pietiekami ātri, lai uzlabotu akcionāru tiesības, ne arī par to, ka dalībvalstis veiks atbilstošus grozījumus tiesību aktos, lai risinātu balsošanas procesa sarežģītības problēmu.

3.2 Komisijas ieteikumam nav tiesiska spēka, taču tas piedāvātu dalībvalstīm rīcības brīvību ieviest ieteikumu valstu sistēmās, pamatojoties uz Komisijas pamatnostādņēm.

Ieteikums nenodrošinātu minimālo standartu ieviešanu galvenajās jomās kā, piemēram, akciju bloķēšana, kuras saistītas ar

⁽¹⁾ COM (2003) 284 galīgā redakcija, "Uzņēmējdarbības tiesību modernizēšana un korporatīvās vadības uzlabošana Eiropas Savienībā — plāns virzībai uz priekšu".

pārrobežu balsošanas problēmām un paaugstinātām izmaksām, līdz ar to investorus atbaida iespēja, ka šāda prasība varētu pastāvēt valsts līmenī.

3.3 Regula ieviestu vienlīdzīgu attieksmi neatkarīgi no dalībvalstu tiesiskajām normām. Tā arī nodrošinātu cieša, kopīga pamata ieviešanu attiecībā uz pārrobežu jautājumiem. Papildu ieguvums būtu iespēja izvairīties no tā, ka dalībvalstis "uzlabo" direktīvu.

Komisija uzskata, ka regulas izmaksas varētu būt ievērojamas, jo nebūtu iespējams nodrošināt elastību attiecībā uz atšķirībām, kas raksturo tiesiskās tradīcijas ES dalībvalstīs.

3.4 Direktīva pieļautu atšķirības dalībvalstu praksē, tādējādi novēršot nevienlīdzību starp dažādām akciju kategorijām un akcionāriem, tajā pašā laikā nodrošinot minimālos pamata standartus.

4. Izmaksas un ieguvumi.

4.1 Ieguvumi.

4.1.1 Skatoties īstermiņā, lielākie ieguvēji no šī priekšlikuma būs institucionālie investori, kuru ieguldījumu portfeļos patlaban ietilpst pārrobežu akcijas. Izmaksas, kas ir saistītas ar pārrobežu balsošanas šķēršļiem, nozīmē, ka investoriem nav iespēju iesaistīties uzņēmumu pārvaldē tik aktīvi, kā viņi to varētu vēlēties.

4.1.2 Ilgākā laika posmā priekšlikums var iedrošināt mazos investorus, kurus šobrīd no ieguldījumiem pārrobežu akcijās attur augstās izmaksas, kas saistītas ar balsošanu, palielināt savus ieguldījumus šādās akcijās. Tas ļaus viņiem vairāk diversificēt savus ieguldījumu portfeļus, tādējādi mazinot risku. Kopumā priekšlikumam ilgtermiņā būtu jāsekmē lielāka likviditāte Eiropas kapitāla tirgos.

4.1.3 Pašlaik attiecībā uz pārrobežu balsošanu pastāv virkne šķēršļu. Akciju bloķēšana dažās valstīs joprojām ir problēma, un daudzi investori uzskata, ka tas ir nopietns šķērslis balsošanai. Šajā izpratnē tā nozīmē kavēkli efektīvai pārrobežu kapitāla tirgu darbībai. Turklāt investoru vidū valda apmulsums, kas saistīts ar bloķēšanas nosacījumu precīzu raksturojumu dažādās ES valstīs. Arī tas nozīmē ievērojamas izmaksas investoriem, kuras direktīvas projekts samazinātu.

4.1.4 Pastāv netaisnīga atšķirība starp vietējiem un pārrobežu akcionāriem attiecībā uz pārrobežu akcionāru pieeju informācijai par kopsapulcēm. Komisijas priekšlikums nodrošina to, ka pietiekama un laicīga informācija ir pieejama visos tirgos, un tādējādi tam būtu jāpalīdz šo problēmu mazināt.

4.1.5 Eiropas Kopienas Tiesas (EKT) prakse uzsver nepieciešamību dalībvalstīm izvairīties no situācijas, kad vienas akcionāru grupas ļaunprātīga rīcība nodara kaitējumu citai akcionāru grupai.

4.1.6 Balsošanai uz pilnvaras pamata un pārreģistrācijas prasībām bieži ir augstas izmaksas un, pamatojoties uz Komisijas ietekmes novērtējumu, pastāv daži pierādījumi, kas liek domāt, ka šīs izmaksas patiešām attur neliela kapitāla turētājus no balsošanas. Komisijas priekšlikumam būtu jāvienkāršo pilnvarnieku iecelšanas kārtība un jāprecizē, kuras personas var iecelt par pilnvarniekiem, kā arī jāaplāšina pilnvarnieku tiesības atsevišķās valstīs.

4.1.7 Gadījumos, kad sapulces vadītājs ir arī akcionāru pilnvarnieks, viņam/viņai būtu obligāti jābalso, precīzi ievērojot attiecīgo akcionāru vēlmes.

4.2 Izmaksas.

4.2.1 Tāds vienots paziņošanas termiņš, kāds tas ir ierosināts, ieviestu neelastības aspektu attiecībā uz tām dalībvalstīm, kuras pieprasa tikai 14 dienu paziņošanas termiņu pirms ārkārtas kopsapulces sasaukšanas.

4.2.2 Prasība sniegt rakstiskas atbildes uz akcionāru rakstiskiem jautājumiem ir būtiski svarīga.

4.2.3 Direktīvas projekta 5. un 7. pants nosaka 30 dienu termiņu no reģistrācijas datuma līdz sapulces norises datumam, lai tādējādi palīdzētu akcionāriem izmantot viņu balsstiesības.

5. Īpašas piezīmes.

5.1 EESK atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu, jo šķēršļi pārrobežu balsošanai rada traucējumus vienotajā tirgū.

5.2 Tā kā finanšu nozarei ir ievērojama ietekme uz ekonomiku un uz nodarbinātības izaugsmi, būtu jānovērš jebkas, kas kavē akcionāru piedalīšanos. Tāds ir Komisijas priekšlikuma mērķis.

5.3 Piemērs tirgus izkropļojumam ir tas, ka šobrīd pārrobežu balsošana *a priori* ir dārgāka tiem akcionāriem, kas nav attiecīgās valsts iedzīvotāji, salīdzinājumā ar akcionāriem, kuri ir tās valsts iedzīvotāji, kurā kotē attiecīgā uzņēmuma akcijas.

5.4 Komiteja uzskata, ka šobrīd pastāv pārāk daudz ierobežojumu, kas dažās dalībvalstīs padara balsošanu uz pilnvaras pamata pārmērīgi apgrūtinātu.

5.5 Vairākās ES valstīs joprojām pastāv akciju bloķēšana, tas ir, pienākums deponēt vai bloķēt akcijas dažas dienas pirms kopsapulces, lai iegūtu tiesības balsot. Dažās valstīs šāda prakse tik tiešām ir obligāta. Tā ir dārga prakse, kas liedz akcionāriem atsavināt savas akcijas līdz pat vairākām nedēļām pirms kopsapulces. Lielākā daļa institucionālo ieguldītāju arī uzskata, ka tas ir viens no lielākajiem šķēršļiem balsošanai.

5.6 EESK piekrīt Komisijas viedoklim, ka novēlota ar kopsapulci saistītās informācijas pieejamība vai šīs informācijas nepilnīgums, kā arī lēmumi kopsavilkuma formā vai īsi paziņošanas termiņi pieskaitāmi galvenajiem šķēršļiem, ar ko saskaras nerezidenti, cenšoties izmantot savas tiesības kā akcionāri. Visiem attiecīgajiem dokumentiem, ieskaitot revidentu ziņojumus, atbildes uz akcionāru jautājumiem, paziņojumus par kopsapulču sasaukšanu, kā arī šajās sapulcēs iesniedzamos priekšlikumus, būtu jābūt pieejamiem kā elektroniski, tā arī papīra formā.

5.7 8. panta temats ir piedalīšanās kopsapulcē, izmantojot elektroniskos līdzekļus. Tā kā tehnoloģijas attīstās tik ātri, Komisija ierosina noteikt, ka dalībvalstīs "nedrīkst aizliegt akcionāru dalību kopsapulcē ar elektronisko līdzekļu palīdzību".

5.8 Komisijas tekstā nav īpaši apskatīta "uzrādītāja" akciju problēma, saziņa ar šo akciju turētājiem pašlaik galvenokārt norisinās ar avīžu sludinājumu starpniecību. EESK uzskata, ka elektroniska saziņa ir mūsdienīgāka, ātrāka un noteikti lētāka.

5.9 10. pants precizē kārtību balsošanai uz pilnvaras pamata un atceļ nosacījumus, saskaņā ar kuriem atsevišķi uzņēmumi piemēro ierobežojumus personām, kurām var izsniegt pilnvaru.

5.10 Iespēja nedarīt neko vai, citiem vārdiem izsakoties, saglabāt šobrīd pastāvošo situāciju, EESK nešķiet ieteicama. Šķēršļi padara pārrobežu balsošanu pārmērīgi dārgu mazajiem akcionāriem un ir saistīti ar ļoti ievērojamām izmaksām institucionālajiem investoriem.

Briselē, 2006. gada 13. septembrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētāja
Anne-Marie SIGMUND